

§ 128

Hakemus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Pitkäourin luonnonsuojelualueen perustamiseksi sekä hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi

HEL 2020-011404 T 11 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus esitti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, että se perustaa Pitkäourin luonnonsuojelualueen sekä vahvistaa alueen hoito ja käyttösuunnitelman.

Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi

Suojelun perusteet

Pitkäouri on yksi Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 alueista. Kaupungin luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan perustamalla luonnonsuojelualueita.

Alue täyttää luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset. Alueella on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi, jonka suojelutason säilyttämistä luonnonsuojelualueen perustaminen parantaa.

Suojelun tarkoitus

Luonnonsuojelualueen tarkoituksena on arvokkaan ja monimuotoisen pesimälinnuston ja kasvillisuuden sekä uhanalaisten luontotyyppien suojelu.

Alueen sijainti ja rajaus

Pitkäouri sijaitsee Helsingin sisä- ja ulkosaariston rajalla, noin kolme kilometriä Kaivopuistosta etelään ja kaksi kilometriä Vallisaaresta lounaaseen. Pitkäourin lähiluotoja ovat Taulukari, Abrahaminluoto ja Räntty. Pitkäourin pinta-ala on 2,0 hehtaaria. Maa-alueen lisäksi rauhoitetaan lintujen pesimääjäksi 50 metriä leveä vyöhyke ympäröivää vesialuetta. Perustettavan luonnonsuojelualueen pinta-ala on yhteensä 7,6 ha. Alueen rajaus on esitetty liitteessä 2.

Kiinteistötiedot ja omistus

Perustettava luonnonsuojelualue sijaitsee kiinteistöllä 091-432-0001-0026, Töölö. Helsingin kaupunki omistaa kiinteistön.

Kaavatiedot

Oikeusvaikutteiseen yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakarttaan Pitkäouri on merkitty suojeltavaksi tarkoitettuksi alueeksi.

Luonnon yleispiirteet ja luontoarvot

Luontotyypit ja kasvillisuus

Noin puolet Pitkäourin pinta-alasta on avokalliota ja puolet hiekka- tai sorapohjaisia luontotyyppisiä. Luotoa halkoo itä-länsisuunnassa some-rikosta muodostunut harjanne, jonka reunamilla on myös hiekkamaata. Muu irtain maa-aines luodolla on raekooltaan sekalaista kivikkoa. Luodolla on melko runsaasti pieniä kalliolammikoita. Rantakalliot laskevat loivasti veteen ja luotoa ympäröivät pääasiassa kivikkoiset matalikot.

Alueella tavataan luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan erittäin uhanalaista (EN) luontotyyppiä Itämeren hiekkarannat, vaarantunut (VU) luontotyyppiä Itämeren luontaiset epilitoraalikedot ja silmä-läpidettävää (NT) luontotyyppiä Itämeren kivikkoiset niittyraunnot. Pitkäourin etelärannan rantaniitty on suojeltu luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisena luontotyyppinä merenrantaniitty.

Pitkäourin kasvillisuus on luodon kokoon nähden monimuotoista. Alueelta tunnetaan vähän yli sata putkilokasvilajia, ja se kuuluu Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä arvokkaiden kasvikohteiden ensimmäiseen arvoluokkaan. Kasviston rikkaus johtuu erilaisten kasvu- paikkojen ja luontotyyppien monipuolisuudesta sekä lintujen lannoitus- vaikutuksesta. Luodolla tavataan sekä korkea- että matalakasvuista rantaniittyä, sora- ja hiekkarantojen kasvillisuutta, ketoja sekä nummea. Maasto on pääasiassa avointa tai matalan pensaikon vallitsemaa, mutta saaren keski- ja länsiosassa kasvaa myös melko laajoja puuryhmiä.

Huomionarvoisia merenrantaniittyjen ja ketojen kasvilajeja Pitkäourilla ovat erityisesti silmälläpidettävä pikkusappi, tahma-ailakki, niittyheinä- kaura ja isosappi. Merenrantasomerikoiden ja hiekkarantojen kasveista mainittavia ovat euroopanmerikaali, merisinappi ja värimorsinko.

Alueen pesimälinnustosta ja sen muutoksista on saatavilla varsin tark- kaa tietoa, sillä luodolla pesivien lintujen parimääristä on olemassa seuranta-aineistoa pitkältä aikaväliltä. Linnusto on monipuolinen ja si- sältää uhanalaisia lajeja. Luoto on Helsingin luontotietojärjestelmässä ensimmäisen arvoluokan tärkeä lintualue.

Linnusto

Erityisesti tiirat ja erittäin uhanalainen (EN) haahka pesivät luodolla runsaina. Haahkojen pesivien parimäärä on vaihdellut noin kymmenen viimeisen vuoden aikana välillä noin 20–80. Korkeimmat määrät on laskettu viime vuosina. Kalatiirroista ja lapintiirroista koostuvan tiirakolo- nian pesintöjen määrä on vaihdellut pitkään noin 40–50 välillä. Muita runsaslukuisia pitkäaikaisia pesijöitä luodolla ovat olleet kalalokki (25 paria vuonna 2020) ja valkoposkihanhi (30 paria 2020). Uhanalaisuu- den perusteella merkittäviä toistuvasti, mutta ainakin viime vuosina vä- hälukuisina luodolla pesineitä lajeja ovat erittäin uhanalaiset tukkasotka ja selkälokki, vaarantuneet (VU) pilkkasiipi, harmaalokki ja merilokki sekä silmälläpidettävät tukkakoskelo ja punajalkaviklo. Takavuosilta tunnetaan useita erittäin uhanalaisen karikukon pesintöjä. Lisäksi tylli ja räyskä ovat erikseen mainittavia Pitkäourin pesimälajeja.

Alueen käyttö

Pitkäouri on suosittu ulkoilukohde. Kaupunki on pyrkinyt rajoittamaan Pitkäourin ulkoilukäyttöä sallimalla ainoastaan mairinnousun alueelle. Tästä huolimatta luodolla on kaksi pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitet- tua, luvatonta asumusta. Aktiivinen ulkoilukäyttö ilmenee luodolla myös melko voimakkaana roskaantumisena. Paikoin maasto on selvästi ku- lunutta.

Aluetta käytetään kalastukseen. Kaupungin verkkosivuilla luoto mainitaan heittouisteluun sopivana alueena. Lisäksi alueella on merkitystä lintujen tarkkailu- ja seurantakohteena.

Luodon länsirannalle ulottuu Helsingin kaupungin rajaama tuhkan sirotusalue, jolle vainajan tuhka voidaan sirotella ilman erillistä maanomistajan lupaa.

Hoito ja käyttösuunnitelma

Rauhoitus määräykset

1. Alueella on kielletty:

- maa-ainesten, kivien tai kaivoskivennäisten ottaminen, maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- rakennuksien, rakennelmien, teiden tai polkujen rakentaminen
- sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ottaminen tai vahingoittaminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen tai niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen

2. Liikkumisrajoitukset:

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi alueella on kielletty mairin-nousu ja liikkuminen 50 metriä lähempänä luotoa lintujen pesimäaikana 1.4.–15.8.

3. Edellisistä yleismääräyksistä poiketen alueella on sallittu:

- kalastaminen 16.8.–31.3. välisenä aikana
- haitallisten vieraskasvilajien torjunta
- haitallisten vierasperäisten pienpetojen laillinen pyynti
- tekopesien ja muiden lintujen pesintää edistävien rakenteiden rakentaminen

4. Poikkeaminen rauhoitusmääräyksistä:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Korvausmenettely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

15.02.2021

Helsingin kaupunki ei vaadi luonnonsuojelulain mukaista korvausta rauhoituksen mahdollisesti aiheuttamasta taloudellisesta haitasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindèn, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pitkäourin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Pitkäourin luonnonsuojelualueen rajaus
- 3 Pitkäouri lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistaja hakemuksesta tai suostumuksella perustaa luonnonsuojelualueen. Päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta.

Tausta ja valmistelu

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö on valmistellut luonnonsuojelualueen perustamisesityksen ja laatinut alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, joka on esityksen liitteenä 1. Suunnitelmassa on esitetty tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi. Hoito- ja käyttösuunnitelma esitetään Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksyttäväksi luonnonsuojelualueen perustamisen yhteydessä.

Pitkäourin kasvillisuustietojen päivittämiseksi ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö toteutti kesällä 2020 alueella kasvillisuuskartoituksen.

Pitkäourilla ei toimi järjestäytyneitä käyttäjäryhmiä eikä erityisesti aluetta hyödyntäviä elinkeinonharjoittajia, joten alueen suojelusta ei järjestetty osallistamista.

Lopuksi

Esitys on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindèn, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pitkäourin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Pitkäourin luonnonsuojelualueen rajaus
- 3 Pitkäouri lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Ympäristöpalvelut

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 19.11.2020 § 228

HEL 2020-011404 T 11 01 04

Esitys

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

15.02.2021

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Helsingin Pitkäourin luonnonsuojelualueen perustamista sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Käsittely

19.11.2020 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi